

مجموعه مقالات مرکز تحقیقات، ارزشیابی، اعتبارسنجی
و تضمین کیفیت آموزش عالی سازمان سنجش آموزش کشور
در حوزه ارزشیابی کیفیت آموزش عالی

سرشناسه	محمدي، رضا، ۱۳۵۵ -
عنوان و نام پدیدآور	مجموعه مقالات مرکز تحقیقات، ارزشیابی، اعتبار سنجی و تضمین کیفیت آموزش عالی سازمان سنجش آموزش کشور در حوزه ارزشیابی کیفیت آموزش عالی
مشخصات نشر	تهران: سازمان سنجش آموزش کشور، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	۹۶۲ ص.؛ ۲۲ × ۲۹ س.م.
شابک	978-964-239-238-4
وضعیت فهرست نویسی	فیبای مختصر
یادداشت	این مدرک در آدرس http://opac.nlai.ir قابل دسترسی است.
شناسه افزوده	سازمان سنجش آموزش کشور
شماره کتابشناسی ملی	۳۶۷۵۴۷۲

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

عنوان کتاب	مجموعه مقالات مرکز تحقیقات، ارزشیابی، اعتبار سنجی و تضمین کیفیت آموزش عالی سازمان سنجش آموزش کشور در حوزه ارزشیابی کیفیت آموزش عالی
به کوشش	دکتر رضا محمدی
ناشر	سازمان سنجش آموزش کشور
تنظیم و صفحه آرایی	سمیه کرمزاده
طرح جلد	اداره کل چاپ و انتشارات سازمان سنجش آموزش کشور
لیتوگرافی و چاپ	اداره کل چاپ و انتشارات سازمان سنجش آموزش کشور
تیراژ	۱۰۰۰ نسخه
چاپ اول	پاییز ۱۳۹۳
قیمت	۳۰۰۰۰ تومان
شابک	۹۷۸-۹۶۴-۲۳۹-۲۳۸-۴ ISBN:978-964-239-238-4

کلیه حقوق این اثر متعلق به سازمان سنجش آموزش کشور می باشد

فهرست مطالب

مقدمه	۵
-------	---

مقالات چاپ شده در مجلات علمی - پژوهشی، ISI و ISC

۹	ضرورت طراحی و استقرار ساختار تضمین کیفیت در رشته‌های علوم مهندسی رضا محمدی، کورش برند، عبدالرسول یورعباس
۲۷	طراحی و استقرار نظام ارزشیابی کلان عملکرد وزارت علوم: تحقیقات و فناوری رضا محمدی، صدیقه سریرتی، کورش برند - عبدالرسول یورعباس
۴۷	تحلیل فرایند هدفگذاری در ارزیابی درونیکفایت گروههای آموزشی دانشگاهی: مطالعه موردی عباس ساززگان، فاخته اسحاقی
۵۹	ارزیابی عملکرد بخش آموزش عالی در سال ۱۳۸۵: فرایند، نتایج و دستاوردها فرانک مختاریان، رضا محمدی، کورش برند، عبدالرسول یورعباس
۷۷	آسیب شناسی نظام ارزیابی کلان عملکرد وزارت علوم، تحقیقات و فناوری رضا محمدی، فرانک مختاریان
۹۱	From Internal Evaluation toward Quality Assurance in Distance Higher Education of Iran Reza Mohammadi, Faranak Mokhtarian, Atefc Saedi
۱۰۱	Internal Evaluation Appropriate Strategy for Evaluation and Improvement in Departments at University (The Case of Iran) Reza Mohammadi, Fakhteh Esbagh, Mahbobeh Arefi
۱۱۳	بررسی تطبیقی نظام های ممیزی کیفیت آموزش عالی در جهان (مفاهیم، معیارها، فرایند) رضا محمدی، محبوبه عارفی، عباس باورگان، محمد حسن پرفاختی، کورش فتیحی واجارگاه
۱۳۷	ضرورت استقرار نظام ارزشیابی کیفیت در دانشگاه آزاد اسلامی و ارائه مدل مناسب آن رضا محمدی
۱۶۹	بررسی کیفیت برنامه های درسی بر مبنای نتایج ارزیابی درونی (مورد: گروه های آموزشی علوم انسانی) رضا محمدی، فاخته اسحاقی

مقالات چاپ شده در مجلات علمی - ترویجی

۱۸۵	رتبه بندی دانشگاهی: ضرورت، روش، تجربیات حسین رحیمی، رضا محمدی، کورش برند
۱۹۵	سیر تحول و تکامل استقرار نظام ارزیابی عملکرد در وزارت علوم، تحقیقات و فناوری رضا محمدی، فرانک مختاریان، صدیقه سریرتی، نسیم کرم زاده
۲۱۵	نظام مناسب ارزیابی عملکرد اعضای هیئت علمی دانشگاه و مؤسسات آموزش عالی (ملاکها و رویه ها) فاخته اسحاقی، رضا محمدی، کورش برند
۲۲۷	ارزیابی برنامه درسی: معنا، روش شناسی و کاربرد جمال سیمی، رضا محمدی
۲۳۷	اعتبارسنجی: الگویی مناسب برای بهبود کیفیت مؤسسات پژوهشی رضا محمدی، فاخته اسحاقی، کورش برند
۲۴۵	چالش های استقرار ساختار ارزیابی کیفیت در آموزش عالی ایران فرانک مختاریان، رضا محمدی

مقالات چاپ شده در همایش های ملی و بین المللی

۲۶۱	ارزیابی درونی: رویکرد چالش برانگیز در نظام آموزش عالی ایران حسین رحیمی، رضا محمدی، کورش برند
۲۷۵	تضمین کیفیت در آموزش عالی: مفاهیم، اصول، تجربیات حسین رحیمی، رضا محمدی
۲۹۱	ارزیابی درونی از تردید تا بهبود مستمر کیفیت در نظام آموزش های علمی - کاربردی: اهداف، ضرورت، ویژگی ها، روش، توصیه ها رضا محمدی، حسین رحیمی، سید مقتدی هاشمی برست
۳۰۵	ارزیابی درونی کیفیت گروه های آموزشی ریاضی محض و کاربردی دانشگاه صنعتی امیرکبیر: فرایند، نتایج، پیشنهادها رضا محمدی، غلامحسین اسلامزاده
۳۲۱	ارزیابی درونی کیفیت گروه های آموزشی مقطع کاردانی دانشگاه جامع علمی کاربردی در مجتمع آموزش جهاد کشاورزی اصفهان رضا محمدی، محمد پورجم، آذر قلی زاده
۳۴۳	بررسی وضعیت عملکردی دانشگاه شهید بهشتی بر اساس شاخص های کنیدی ارزیابی عملکرد در مقایسه با دانشگاه های تابعه وزارت علوم در سال ۱۳۸۶ کورش برند، رضا محمدی، سمیه کرمانزاده
۳۵۱	استقرار نظام پیشنهادها و توسعه مدیریت مشارکتی در آموزش عالی بر مبنای نتایج ارزیابی درونی کورش برند، فاخته اسحاقی، رضا محمدی

۳۶۵	نقش ارزیابی درونی و بیرونی کیفیت در برنامه‌ریزی راهبردی توسعه دانشگاهی رضا محمدی، فاخته اسحاقی، کورش برند
۳۷۷	بررسی روند توسعه اعضای هیأت علمی در طول برنامه‌های سود و چهارم توسعه رضا محمدی، صدیقه شریعی، کورش برند
۳۹۹	طراحی و استقرار نظام ارزیابی کلان توسعه علمی در جهت دستیابی به اهداف توسعه علمی کشور در افق ۱۴۰۴؛ مبانی، فرایند، ساختارها (مطالعه موردی: وزارت علوم، تحقیقات و فناوری) غیاث‌الدین پورعباس، صدیقه شریعی، رضا محمدی، کورش برند
۴۱۷	توسعه کیفیت فرایند تدریس- یادگیری در آموزش مهندسی بر مبنای ارزیابی درونی رضا محمدی، فاخته اسحاقی
۴۳۱	نقش ارزیابی درونی در سنجش تناسب برنامه‌های درسی با نیازهای فراگیران و جامعه فاخته اسحاقی، رضا محمدی
۴۴۱	Quality Assurance in Higher Education: Concepts, Experiences, Criteria and Methods R. Mohammadi, A. Pourabbas, K. Parand, A. Ahmadvand
۴۵۷	نظام مناسب ارزیابی عملکرد اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی راهبردی برای توسعه حرفه‌ای آنان و ارتقای کیفیت آموزش عالی فاخته اسحاقی، رضا محمدی، کورش برند
۴۶۹	بررسی رابطه میان ویژگی‌های سازمانی و اجرایی ارزیابی درونی در گروه‌های آموزشی دانشگاهی (مورد: دانشگاه تهران) فاخته اسحاقی، اعظم احمدی
۴۷۹	نقش ارزیابی درونی گروه‌های آموزشی نظام دانشگاهی در بهبود کیفیت فرایند تدریس- یادگیری فاخته اسحاقی، رضا محمدی
۴۸۹	نقش ارزیابی درونی کیفیت تدریس از راه دور: مورد دانشگاه پیام نور فاطمه صادقی مندی، مریم زمانی فر، فرانک مختاریان
۵۰۵	بررسی عملکرد دانشگاه‌ها با توجه به مفاهیم قانون برنامه چهارم توسعه فرانک مختاریان، رضا محمدی، سمیه کرمزاده
۵۱۷	بررسی عملکرد دانشگاه‌های صنعتی در برنامه چهارم توسعه فرانک مختاریان، رضا محمدی، سمیه کرمزاده
۵۲۷	بررسی عوامل مرتبط با اجرای مطلوب ارزیابی درونی در گروه‌های آموزشی دانشگاهی (مروری بر یک دهه تجربه در ایران) فاخته اسحاقی، رضا محمدی، فاطمه صادقی مندی، مریم زمانی فر
۵۳۹	چالش‌های ساختار سازی برای نظارت و ارزشیابی کیفیت در آموزش عالی ایران جواد حاتمی، رضا محمدی، فاخته اسحاقی
۵۴۹	مولفه‌های مؤثر در طراحی نظام جامع مدیریت کیفیت آموزش عالی فاخته اسحاقی، رضا محمدی
۵۵۹	ارزیابی درونی راهبردی مناسب برای ارزیابی و بهبود کیفیت مدیریت در نظام دانشگاهی (مورد: نظام دانشگاهی ایران) رضا محمدی، فاخته اسحاقی، محبوبه عارفی
۵۷۳	ضرورت تفکر تب در نظام‌های تضمین کیفیت آموزش عالی فرانک مختاریان، رضا محمدی
۵۸۳	ارزیابی درونی و نقش آن در بهبود کیفیت آموزش فنی و مهندسی: مورد: گروه‌های دانشگاه شاهد مجید داریابی، فرانک مختاریان، محسن فرمیهی فراهانی
۵۹۷	بررسی رویکردهای ارزشیابی کیفیت آموزش عالی و پیشنهادهایی برای نظام آموزش مهندسی فرانک مختاریان، رضا محمدی، ندا مغدس‌زاد
۶۱۱	مقایسه جایگاه نظارت و ارزشیابی کیفیت در آموزش عالی ایران بر مبنای آموزه‌های اسلامی فرانک مختاریان، رضا محمدی
۶۲۵	جدیگاه و نقش استانداردها در ارزشیابی کیفیت دکتر جواد حاتمی، رضا محمدی، فرانک مختاریان
۶۳۳	نگاهی به آسیب‌شناسی عملکرد مراکز پژوهشی رضا محمدی، فرانک مختاریان
۶۴۵	بررسی مفهوم قدرت در نظام ارزشیابی کیفیت آموزش عالی فرانک مختاریان، رضا محمدی
۶۵۷	چالش‌های تضمین کیفیت در آموزش عالی مجازی رضا محمدی، طاهره ظفری پور
۶۷۱	تحلیل جهت‌گیری فلسفی ارزیابان درونی رضا محمدی، طاهره ظفری پور، محسن کشاورز
۶۸۱	با هم نگرانی ارزشیابی کیفیت و برنامه‌ریزی راهبردی: ضرورتی برای حقوق‌شناسان ملی مطالعه موردی: ارزشیابی کیفیت دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی رضا محمدی، ابراهیم خدایی، فرانک مختاریان
۶۸۹	کارگروه‌های مجوزی ارزشیابی کیفیت: ضرورت‌ها و راهکارها فرانک مختاریان، رضا محمدی
۶۹۷	بررسی نظام اعضای هیأت علمی درباره نقش ارزیابی درونی در توسعه فرهنگ کیفیت در نظام آموزش عالی فاخته اسحاقی، رضا محمدی

۷۰۷	بررسی کمیّت و کیفیت دانشجویان در نظام آموزش عالی ایران (دوره زمانی برنامه چهارم توسعه: ۱۳۸۴-۱۳۸۸) فاخته اسحاقی، رضا محمدی
۷۱۵	طراحی نظام صلاحیت حرفه‌ای ارزشیابی و معیار کیفیت در آموزش عالی رضا محمدی، محبوبه عارفی، اکبر خرسندیپایینی، فاخته اسحاقی
۷۳۱	از سنجش توانایی متقاضیان ورود به آموزش عالی تا سنجش و ارزشیابی کیفیت دانشگاهی رضا محمدی، محمدحسین سوزالدین، فرانک مختاریان، جواد خانی
۷۴۹	باثیر رویه‌های ارزشیابی کیفیت بر ورود نظام‌های آموزش عالی به عرصه‌های جهانی شدن فرانک مختاریان، رضا محمدی
۷۶۱	شناسایی و تحلیل عملکرد نهادهای بین‌المللی متولی ارزشیابی، اعتبارسنجی، تضمین و مدیریت کیفیت در آموزش عالی رضا محمدی، صاهره ظفری پور
۷۷۵	طراحی و استقرار نظام جامع تضمین کیفیت آموزش عالی نوین، پیش‌شرط ورود به بازار جهانی آموزش عالی رضا محمدی، طاهره ظفری پور
۷۸۹	ارزشیابی کیفیت برنامه درسی در گروه‌های آموزشی مهندسی رضا محمدی، فاطمه صدقی مندی، مریم زمانی فر
۸۰۷	بررسی مشارکت دانشجویان در فعالیتهای تضمین کیفیت نظام های دانشگاهی فاطمه صادقی مندی، مریم زمانی فر، محمدحسین حاجلو
۸۲۱	پسوندگی معیار مدیریت کیفیت فراگیر و مدیریت استراتژیک، چرا و چگونه؟ فرانک مختاریان، رضا محمدی
۸۲۹	ارزشیابی کارگاه آموزشی (موردی از کارگاه‌های ارزشیابی کیفیت در آموزش عالی) فرانک مختاریان، رضا محمدی
۸۳۵	ارزایی کیفیت دانش اموزانتان بر مبنای شاخص ارزشیابی گروهی (مورد: گروه های آموزشی علوم انسانی) فاخته اسحاقی، رضا محمدی
۸۴۲	ارزشیابی و تضمین کیفیت یادگیری الکترونیکی در آموزش عالی فاخته اسحاقی، رضا محمدی
۸۵۱	مدیریت کیفیت در آموزش عالی از منظر توسعه پایدار فاخته اسحاقی، رضا محمدی
۸۵۹	طراحی و تدوین نظام اعتبارسنجی مدارک تحصیلی دانشگاهی با تأکید بر توانمندسازی بعد مهارتی آنها رضا محمدی، طاهره ظفری پور
۸۶۹	طراحی و استقرار نظام جامع تضمین کیفیت آموزش عالی نوین، بخشی مقیسه‌ای بر آموزش عالی سنتی و آموزش عالی نوین رضا محمدی، طاهره ظفری پور
۸۸۵	جایگاه برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری استراتژیک در تحقق سیاست‌های کلان آموزش عالی فرانک مختاریان، فاطمه صدقی مندی، مریم زمانی فر
۸۹۳	From Internal Evaluation Toward Quality Assurance in Higher Education of IRAN Javad Hatami, Reza Mohammadi, Fakhteh Shaghi
۹۰۳	مدیریت کیفیت رویکردی راهبردی برای ورود آموزش عالی ایران به جامعه جهانی صاهره ظفری پور، رضا محمدی
۹۱۵	نقش و جایگاه مدرس در نظام آموزش معمول و نوین رضا محمدی، طاهره ظفری پور
۹۲۳	نقش و جایگاه سازمان در ارزیابی کیفیت رضا محمدی، طاهره ظفری پور
۹۳۱	جایگاه سمبزی در تضمین کیفیت آموزش عالی و امکان سنجی اجرای آن در نظام دانشگاهی ایران رضا محمدی، فاخته اسحاقی
۹۴۲	بررسی اجزای اصلی نظام های تضمین کیفیت در آموزش عالی فاخته اسحاقی، رضا محمدی
۹۵۱	ارزشیابی کیفیت عملکرد اعضای هیات علمی در گروه‌های آموزشی مهندسی رضا محمدی، مریم زمانی فر، فاطمه صدقی مندی

مقدمه

سازمان سنجش آموزش کشور به عنوان نهاد ملی متولی سنجش علمی و ارزشیابی آموزشی و تضمین کیفیت آموزش عالی در سال ۱۳۴۷ تحت عنوان «مرکز آزمون‌شناسی» ایجاد گردید. متعاقب رشد آموزش عالی و ضرورت تشکیلات گسترده و منسجم‌تری برای کنترل کیفیت متقاضیان ورود به آموزش عالی و نیز ارزشیابی و نظارت بر کیفیت دانشگاه‌ها در سال ۱۳۵۴ سازمان سنجش آموزش کشور ایجاد گردید.

در سال ۱۳۷۹ با شروع برنامه سوم توسعه و مطرح شدن برنامه‌ای در بخش آموزش عالی تحت عنوان کارآمد کردن نظام ارزیابی و اعتبارسنجی علمی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و با توجه به مأموریت، ساختار و ویژگی‌های سازمان، مسئولیت راهبری و مدیریت آن به سازمان سنجش آموزش کشور سپرده شد. در همین راستا مرکز تحقیقات، ارزشیابی، اعتبارسنجی و تضمین کیفیت آموزش عالی در سال ۱۳۷۸ ابتدا تحت عنوان مرکز مطالعات، تحقیقات و ارزشیابی آموزشی راه‌اندازی گردید. مأموریت این مرکز پشتیبانی پژوهشی مأموریت‌های اصلی سازمان، تولید دانش و اشاعه آن می‌باشد. با توجه به این که مرکز علاوه بر بعد پژوهشی، ابعاد آموزشی، ترویجی و اجرایی فعالیت ارزشیابی آموزشی و تضمین کیفیت آموزش عالی و در واقع زمینه‌سازی برای کاربردی‌ترین نتایج پژوهش‌ها را نیز بر عهده دارد، ضمن توجه به تولید دانش پایه و بنیادی، بر دانش کاربردی و توسعه‌ای نیز تأکید خاص دارد. بر این اساس در طول بیش از یک دهه‌ای که از شروع به کار نظام نوین ارزشیابی کیفیت در آموزش عالی می‌گذرد، این مرکز سعی بر تولید دانش بنیادی، کاربردی و توسعه‌ای و انتقال و نشر آن در قالب مقالات علمی را داشته و دارد.

در این راستا بالغ بر دهها مقاله تدوین و در نشریات علمی، کنفرانس‌های ملی و بین‌المللی چاپ و عرضه شده است که کتاب مذکور در واقع حاوی مجموعه این مقالات از سال ۱۳۸۲ تا نیمه اول سال ۱۳۹۳ است. از این رو انتظار می‌رود که این کتاب نقشی هرچند کوچک در اشاعه دانش و تجربیات کسب شده در زمینه طراحی و استقرار نظام نوین ارزشیابی کیفیت آموزش عالی داشته باشد. مخاطبان این کتاب مدیران محترم سطوح مختلف نظام آموزش عالی، اساتید محترم و نیز دانشجویان محترم مقاطع تحصیلات تکمیلی حوزه‌های مرتبط و خصوصاً حوزه علوم تربیتی و آموزش عالی هستند و امید است با ارائه بازخوردهای ارزنده خود، ما را در انجام هرچه با کیفیت‌تر مأموریت و رسالت سنگینی که بر دوش داریم و آن چیزی جز تعالی آموزش عالی ایران عزیز نیست، یاریگر باشند.

رضا محمدی

رئیس مرکز تحقیقات، ارزشیابی، اعتبارسنجی

و تضمین کیفیت آموزش عالی